

VĂN HÓA VẬT CHẤT CỦA NGƯỜI KHƠ MÚ VIỆT NAM

LÊ MINH

Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc vừa cho ra mắt bạn đọc cuốn sách *Văn hóa vật chất của người Khơ mú ở Việt Nam*¹ của Trần Tất Chung, nhằm góp phần phổ biến cũng như bảo tồn, gìn giữ những giá trị văn hóa của một tộc người cụ thể.

Người Khơ mú là một trong số 21 dân tộc nói ngôn ngữ Môn - Khơ me ở nước ta. Họ là cầu nối giữa các nhóm Môn - Khơ me miền Bắc với nhóm Môn - Khơ me miền Nam và đặc biệt trong ngôn ngữ của họ còn nhiều yếu tố của ngôn ngữ Môn. Chính đặc điểm này mà nhiều nhà dân tộc học xếp họ vào ngôn ngữ Palaung - Va, cùng với người Lamét ở Lào và người Va ở Trung Quốc.

Theo Tổng điều tra dân số năm 1999, dân tộc Khơ mú ở Việt Nam có khoảng 57 ngàn người, đứng thứ 23 trong 54 dân tộc ở nước ta. Địa bàn cư trú của người Khơ mú trải dài từ Nghệ An đến Tây Bắc. Riêng tỉnh Nghệ An có trên 27 ngàn người, chiếm gần 50% dân số người Khơ mú.

Ngoài phần *Lời mở đầu*, *Kết luận*, *Phụ lục ảnh*, cuốn sách có 3 chương:

Chương 1: Một số đặc điểm chung. Chương này tác giả giới thiệu về tộc danh và lịch sử tộc người của người Khơ mú ở Việt Nam; về dân số, phân bố cư dân và đặc điểm địa lý nơi người Khơ mú cư trú; về kinh tế, tổ chức xã hội và văn hóa tinh thần của dân tộc này.

Chương 2: Văn hóa vật chất của người Khơ mú. Đây là chương chính của cuốn sách, tác giả đề cập tới đối đầy đủ các thành tố của văn hóa vật chất (văn hóa vật thể): từ đồ ăn thức uống, trang phục, nhà ở, công cụ sản xuất, phương tiện vận chuyển và nhạc cụ. Khi trình bày các thành tố văn hóa này tác giả đã có sự so sánh giữa người Khơ mú ở Nghệ An với người Khơ mú ở các tỉnh Tây Bắc và một số dân tộc láng giềng như người Thái, Hmông, Ô đù.

Chương 3: Quá trình chuyển biến và xu hướng phát triển về văn hóa vật chất người Khơ mú. Chương này tác giả trình bày những biến đổi của các thành tố văn hóa trong quá trình phát triển của đất nước từ khi hòa bình lập lại (1954) đến nay và cũng cho thấy xu thế phát triển về văn hóa vật chất của người Khơ mú.

Trong sách tác giả không chỉ mô tả, hệ thống những thành tố văn hóa vật chất đang hiện hữu mà còn so sánh, phân tích, lý giải qua những hồi cố của người dân. Và đặc biệt tác giả xem xét các thành tố văn hóa vật chất từ quá trình sản xuất, chế tác đến cách sử dụng và phong tục tập quán liên quan đến các thành tố văn hóa đó.

Đọc xong gần 250 trang cuốn sách, cho thấy tác giả đã dày công sưu tầm tài liệu, so sánh đối chiếu và chất lọc tài liệu để người đọc hiểu được văn hóa vật chất của người Khơ mú. Tóm lại, đây là cuốn sách có nội dung phong phú, có giá trị khoa học giúp ích cho nhiều đối tượng bạn đọc.

¹. Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc, khổ 13cm x 19cm, H. 2005, 244 tr.